

RWE

Reactie op Consultatie

Wet jaarverplichting hernieuwbare brandstoffen
van niet-biologische oorsprong in de industrie

Introductie

De wet jaarverplichting industrie is een zeer belangrijke bouwsteen voor de opbouw van een markt voor groene waterstof. Tot nu toe was het overheidsbeleid vooral gericht op het stimuleren van het aanbod (IPCEI, SDE++, OWE), maar ontbrak (zeker ook voor de betreffende elektrolyseprojecten die subsidies kregen toegekend) zicht op tastbare afzet, simpelweg omdat de industrie onvoldoende incentive had om relatief goedkope grijze waterstof te vervangen door groene waterstof. RWE verwelkomt daarom de voorstellen rondom de RFNBO jaarverplichting voor de industrie, maar wil wel enkele fundamentele en praktische kanttekeningen plaatsen bij de voorgestelde implementatie.

Context

RWE is in meerdere landen actief op vrijwel alle schakels van de waterstof waardeketens, zowel als producent van groene elektriciteit, investeerder in electrolyse en waterstof productie uit afval en als potentiële afnemer van waterstof voor regelbare elektriciteitscentrales.

Tot voor kort was er veel optimisme in Nederland over de ontwikkeling van groene waterstof. De voorgaande kabinetten maakten al veel werk van specifiek waterstof beleid en het formuleren van concrete doelstellingen. Inmiddels heeft dat optimisme plaats gemaakt voor een meer realistische benadering. Gebleken is dat een grote meerderheid van de aangekondigde elektrolyse projecten de hobbel van een investeringsbeslissing (nog) niet kan nemen.

Dit heeft te maken met een het feit dat de randvoorwaarden voor FID's nog niet voldoende aanwezig zijn. Specifiek gaat dat om het level playing field binnen de EU, de willingness to pay, de beschikbaarheid en betaalbaarheid van groene waterstof en de elektriciteitsinfrastructuur en de (capex) kosten van de electrolyser.

De invoering van een te stringente RFNBO plicht voor de industrie zou onder die omstandigheden zijn doel voorbij kunnen schieten aangezien de ketens nog niet voldoende volwassen zijn om zich economisch te ontwikkelen.

Wij pleiten dan ook voor een 'reality check' ten aanzien van bovengenoemde randvoorwaarden en op basis daarvan bij de invoering zorgvuldig te werk te gaan zoals hieronder in de detail beantwoording van de vragen wordt toegelicht.

Daarnaast pleiten wij ervoor om bij de invoering meer aandacht te geven aan de systeem aspecten en de samenhang met nationale en internationale kaders. Bijvoorbeeld de ontwikkelingen met blauwe waterstof en de maatwerk afspraken. En vanuit internationaal perspectief het effect op EU level playing field en de samenhang met overige relevante EU

directives die inwerken op de energie- en industriesectoren. Zowel producenten, infra als afnemers zullen de transitie altijd integraal bekijken en daarop hun investeringsbeslissingen baseren. Dit laatste wordt in vraag 9 verder toegelicht.

Consultatievragen

Vraag 1:

In het algemene deel van de memorie van toelichting wordt beschreven hoe de jaarverplichting deel uitmaakt van een samenspel tussen de instrumenten “productiesubsidies”, “jaarverplichting” en “vraagsubsidies” met als doel om de lidstaatverplichting van 42% in 2030 te halen. Is dit volgens u de juiste mix aan instrumenten? Zo niet, wat is volgens u een beter alternatief of toevoeging aan het huidig beoogd instrumentarium?

Respons:

Deze mix van instrumenten lijkt in de basis een goede balans tussen directe inspanningen vanuit de industrie en de inspanningen van de overheid (samen met de industrie en waterstofproducenten) om zodoende het doel van 42% in 2030 (en 60% in 2035) te behalen. The devil is echter in the detail en het is aan te bevelen om daarom te voorzien in een ruim budget voor elk van de instrumenten om het 2030 (en 2035) doel comfortabel binnen bereik te houden.

Bovendien is het aan te bevelen om de aangekondigde vraagsubsidie zo snel mogelijk in detail toe te lichten en in werking te laten treden. Investerings die samenhangen met dit instrument hebben straks maar relatief weinig tijd (tot aan 2030) om gerealiseerd te worden.

Belangrijk aandachtspunt is ook dat de jaarverplichting niet in isolatie bekeken en ontworpen dient te worden. De jaarverplichting moet consistent zijn met andere relevante beleidsdossiers en instrumenten.

De memorie van toelichting gaat terecht in op het samenspel tussen beleidsinstrumenten, echter is de scope daarbij te beperkt. Gezien het grote belang van effectief beleid, zoals onder anderen ook in het Draghi rapport gesignaleerd, is het cruciaal dat geborgd wordt dat de implementatie van deze directive in lijn is met het stelsel aan directives ten behoeve van de verduurzaming als geheel. Concreet betekent dat in dit geval dat ook het samenspel met de overige overwegingen in de REDIII als ook de EU Waste Frame Directive moeten worden meegenomen. In onze ogen is dat nu onvoldoende gebeurd en bij de beantwoording van vraag 9 hebben wij in detail onderbouwd hoe dit beter kan worden vormgegeven.

Vraag 2:

In welke mate denkt u dat een hogere jaarverplichting leidt tot een hoger absolute verbruik van RFNBO's door de industrie (versus afschaling / verplaatsing van bedrijfsactiviteiten)?

Respons:

Wat betreft de afschaling/verplaatsing van activiteiten door de industrie is aan te bevelen om voor de belangrijkste industriële waterstof gebruikers door te rekenen wat de (relatieve) impact van de jaarverplichting (24 of 8%) is met betrekking tot de productieprijs van hun eindproducten.

Vraag 3:

Wat vindt u van het voorgenomen ontwerp van de jaarverplichting? Denk hierbij aan de volgende vragen:

- Bieden de voorgestelde flexibiliteitsmechanismen voldoende flexibiliteit en waarom wel of niet?
- Wat zijn voor u belangrijke overwegingen om een deel van het waterstofgebruik voor ammoniakproductie al of niet uit te zonderen van de jaarverplichting?
- Wat vindt u van het voorstel om onderscheid te maken tussen de verhandelbaarheid van HWI-waterstof en HWI-waterstofdragers?
- In het huidig wetsvoorstel is geen 'buy out' (afkoopmogelijkheid) voorzien. In hoeverre biedt de optie van een 'buy out' de doelgroep van de voorgenomen jaarverplichting meer duidelijkheid? En hoe hoog zou volgens u een eventuele 'buy out' moeten zijn om te zorgen dat de drempel voldoende hoog is, zodat bedrijven in principe meedoen aan de jaarverplichting?

Respons:

De voorgestelde flexibiliteitsmechanismen zijn zeer welkom (en ook noodzakelijk), zowel vanuit het perspectief van de gebruiker als voor de producent van hernieuwbare waterstof. De elektrolysecapaciteit (en daarmee ook de productie van hernieuwbare waterstof) zal naar verwachting in de aanloopfase schoksgewijs verlopen. In dat licht is het voor de gebruiker van belang om in de eerste jaren van de verplichting in staat te zijn om HWI's te sparen of juist een tijdelijk tekort te hebben. De gebruiker zal in de regel een bilaterale leveringsovereenkomst (HSA) met een electrolyser ontwikkelaar afsluiten. Tot het moment van ingebruikname van het elektrolyse project kan deze gebruiker zich dan een tekort aan HWI's veroorloven, om dat tekort vervolgens na de start van de levering van hernieuwbare waterstof (en dus HWI's) in te lopen. Andersom kan het ook zijn dat een gebruiker in de eerste jaren een overschot aan HWI's creëert vanwege het relatief hoge afname volume in de leveringsovereenkomst tussen de betreffende gebruiker en de operator van de electrolyser. Dit mechanisme voorkomt ook dat electrolyser projecten in de aanloopfase (ver) beneden hun maximale productiecapaciteit moeten draaien.

RWE stelt voor om de werking van het flexibiliteitsmechanisme, ook in samenhang met de ingroeipaden (0,2% in 2026, etc.) middels een kwantitatieve simulatie uit te testen om zo te zien hoe de flexibiliteits- en ingroeiparameters zich verhouden tot de verwachte ontwikkeling van het aanbod (i.c. de oplevering van electrolyser projecten). Deze analyse zou dan uit kunnen monden in een hernieuwbare waterstof roadmap waarin ook duidelijk wordt hoe de verwachte vraag en aanbod (in PJ/jr, kg/jr, MW capaciteit) zich in de periode 2026/2035 zal moeten gaan ontwikkelen. Het lijkt nu al duidelijk dat de (oorspronkelijke) ambitie van 4GW electrolysecapaciteit in 2030 tot een overshoot van aanbod zal leiden. Voor alle project ontwikkelaars (en investeerders) is het belangrijk om een goed beeld te hebben van de ontwikkeling van de vraag, zodat er geen onnodige kosten voor development worden gemaakt voor projecten waar uiteindelijk onvoldoende vraag voor is.

Het onderscheid wat betreft de verhandelbaarheid van HWI-W en HWI-WG is inderdaad van belang om het risico dat NL wordt “overspoeld” met HWI’s van geïmporteerde waterstofdragers. Dat zou een gezonde balans tussen import en binnenlandse productie van RFNBO’s negatief beïnvloeden. Bovendien wordt NL dan naar alle waarschijnlijkheid afhankelijk van de import van RFNBO’s uit een beperkt aantal landen waarmee een potentieel security of supply risico wordt gecreëerd.

RWE is geen voorstander van een buy out optie. De voorgestelde regeling voorziet immers in voldoende flexibiliteit opties die alle betrokken partijen in staat stellen om aan de jaarverplichting te voldoen.

Vraag 4:

Welke aannames doet u over de prijsstelling en volumes voor RFNBO’s bij de beoordeling van de vormgeving van de jaarverplichting industrie?

Respons:

RWE doet geen uitspraken over de (verwachte) prijsstelling van RFNBO’s. RWE dringt wel aan op een kwantitatieve analyse met betrekking tot de RFNBO volumes, zowel import als binnenlandse productie, in de komende jaren. Die analyse is van belang, zowel ten behoeve van de ontwikkeling en budgettering van beleidsinstrumenten als voor de project ontwikkelaars die aan de hand van dit soort prognoses hun plannen kunnen fine-tunen.

Vraag 8:

Wat is de impact van beide percentages van het ingroeipad (24% of 8%) op uw verwachte afzet aan industriële gebruikers van waterstof?

Respons:

Cruciaal is dat de jaarverplichting voor de betreffende industrie draagbaar is. Binnen die randvoorwaarde geeft een hoger percentage meer zekerheid op de totstandkoming van

bilaterale lange termijn afnamecontracten. Het andere deel van lidstaat verplichting is in dit stadium onzeker en sterk afhankelijk van de uitrol van een nieuw instrument (vraagsubsidie) en het bijbehorende budget.

Vraag 9:

In hoeverre draagt de voorgestelde vormgeving van de jaarverplichting bij aan het kunnen nemen van een investeringsbeslissing op uw elektrolyse-/importproject? Welke elementen van de vormgeving zijn het meest belangrijk voor deze investeringsbeslissing. Bijvoorbeeld:

- Start ingroeipad in 2026, 2030;
- Hoogte van het percentage in 2030, 2035, 2050;
- Opgenomen flexibiliteitsmechanismen;
- Voortgang besluitvorming.

Respons:

RWE is op diverse manieren actief in het verduurzamen van de economie. In de waterstof markt is dat zowel op het gebied van electrolyse (Eemshydrogen, Oranjewind, etc.) als op het gebied van circulaire waterstof productie via syngas (project FUREC) middels het vergassen van niet-recyclebare afvalstromen. Deze technologieën zijn complementair en van grote betekenis voor de verduurzaming en het is van belang dat dat ook in de regelgeving gereflecteerd wordt zoals ook bij ons antwoord op vraag 1 aangegeven.

RWE waardeert de plannen van het kabinet en de inzet om een juiste balans te vinden, maar constateert ook dat de facto de concrete vraag naar groene waterstof pas laat op gang komt en tegelijkertijd veel lager uitvalt in relatie tot de (oorspronkelijke) doelstelling van 4GW elektrolysecapaciteit in 2030. RWE is daarom voorstander van de ontwikkeling van een waterstof roadmap die de betrokken partijen een duidelijk beeld geeft van de verwachte ontwikkeling (binnen zekere bandbreedtes) van de vraag (volumes) en aanbod (GW elektrolysecapaciteit en import volumes) in de periode 2030 en 2050 (zichtjaren: 2035, 2040, 2045, 2050).

Uiteindelijk worden de FID's voor grootschalige electrolyzers niet op basis van een korte termijn ingroeipad genomen maar veel meer op het uitzicht op een stabiel groeiende vraag en de bereidheid van de afnemers om een redelijke prijs (kostprijs plus) voor de groene waterstof te betalen. Voor de korte termijn zou desalniettemin een iets ambitieuzer ingroeipad en een afzwakking van de voorgestelde flexibiliteitsopties al belangrijk kunnen zijn om de allereerste elektrolyseprojecten (first movers) te stimuleren. Die eerste projecten moeten immers direct vanaf de ingebruikname aan eindklanten kunnen leveren om zodoende de investering terug te verdienen. Een beperkte productie of zelfs stilstand in de beginfase van de operationele periode is funest voor het rendement.

Vanuit het perspectief van circulaire waterstof productie met chemische recycling zien we dat de regelgeving zoals nu voorligt contraproductief werkt op de investeringsbereidheid omdat er nu geen incentive is om circulaire waterstof op de meest efficiënte manier,

namelijk in de industrie, toe te passen. Zoals in de bijlage uitgelegd, zijn de EU Waste Frame Directive en REDIII eensluidend dat de optimale toepassing van circulaire waterstof in de industrie is. Wij pleiten er dan ook voor om de waterstof die wordt geproduceerd uit afvalvergassing in alle gevallen uit te zonderen van de 'noemer' van de verplichting.

Circulaire waterstof uit FUREC bespaart ten opzichte van het alternatief jaarlijks 280 miljoen kubieke meter aardgas en meer dan 300.000 ton CO₂. Het project heeft 108 € miljoen subsidie gekregen uit het Europese Innovatiefonds, vanwege de aangetoonde CO₂ reductie en de baanbrekende innovatie. FUREC kan een daarom een belangrijke bijdrage leveren aan extra CO₂ reductie in de industrie in 2030.

Vraag 10:

Additionele opmerkingen:

Respons:

RWE waardeert het voorgestelde systeem van de versoepelde inboekregels, maar wil nog wel een paar praktische kanttekeningen bij de uitvoering van dit regime plaatsen.

- Hoe verhoudt de versoepeling van de inboekregels zich tot de 70% GHG reductie berekening die klant (use case) specifiek is?
- Hoe past de import van RFNBO's in het systeem van versoepelde inboekregels?
- Hoe verhoudt de versoepeling van de inboekregels zich tot de ontwikkeling van de geplande vraagsubsidie?
- Is er geen gevaar van de toestroom van goedkope RFNBO "credits" uit Zuid Europa en Scandinavië?
- Zijn er voor alle industriële clusters voldoende afzetmogelijkheden voor de door elektrolyse geproduceerde waterstof, een en ander ook in het licht van recente update van HNS (concept uitrolplan) waaruit blijkt dat de meeste regionale tracés pas in 2030 gereed zullen zijn?
- Kunnen de geproduceerde en geleverde RFNBO's onder het regime van de versoepeling van de inboekregels wel als zodanig gekwalificeerd (gecertificeerd) worden? Is dat gecheckt met de Europese Commissie en/of de voluntary schemes die nu bijna beschikbaar zijn?

